

mahledebiyat

ŞUBAT AYI (2022) YAZAR DOSYASI NERMİN YILDIRIM

* PDF

İÇİNDEKİLER

YAYIN SORUMLUSU
METE KARAGÖL

YAYIN SORUMLUSU
ONUR ÖZKOPARAN

İMTİYAZ SAHİBİ
FERDİ ÖRNEK

EDİTÖRLER
BURAK NEFESOĞLU
METE KARAGÖL
OĞUZHAN OKUYUCU
ONUR ÖZKOPARAN

İLETİŞİM
mahaledebiyatsanat@gmail.com

DAĞITIM
mahaledebiyat.com

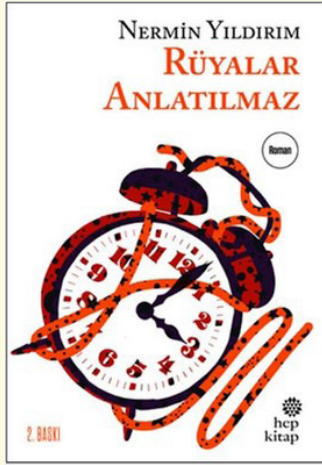
2020 yılında yayın hayatına başlayan Mahal Edebiyat, aradan geçen iki senelik zaman diliminde pek çok öyküye, şiire, incelemeye sayfalarını açtı. Pek çok yazar adayı ilk kez Mahal Edebiyat sitesinde yazılarını yayımladı. Web sitesi ziyaretçilerine öykü, şiir, deneme, inceleme, makale, biyografi, söyleşi ve listelerle zengin bir içerik sunuyor. Hiçbir derneğe bağlı değildir. Yazarlarının gayretleri ile varlığını sürdürmektedir. Yazılarda temel şartı hiçbir düşünceye hakaretin olmamasıdır. Aynı kararlılıkla yoluna devam eden Mahal Edebiyat, 2022 yılının ilk ayından itibaren iki aylık temalar ve aylık dosya konularıyla edebiyatın içinde var olmayı sürdürecektir.

NERMİN YILDIRIM İLE
5 SORU - 5 CEVAP (NE DERSİNİZ)
HAZ.: YASEMİN SEVEN ERANGİN (S4)

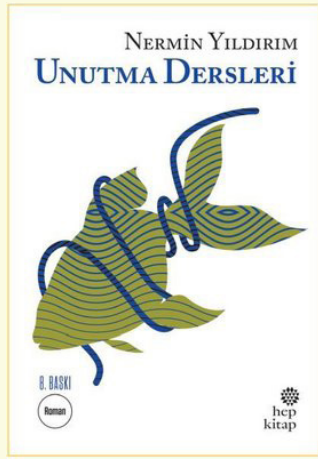
“UNUTMA BENİ APARTMANI”
ROMAN İNCELEMESİ
HATİCE AKALIN (S8)

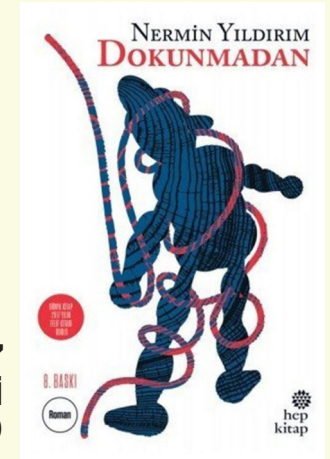
**“RÜYALAR ANLATILMAZ”
ROMAN İNCELEMESİ**
NİHAL BAYSAL (S10)

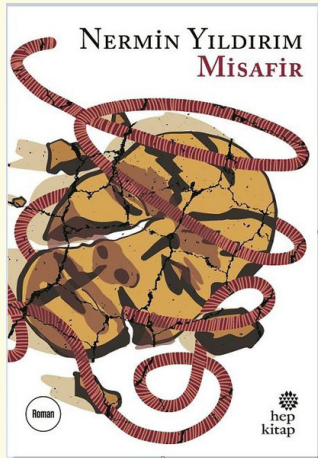
**NERMİN YILDIRIM'IN “SAKLI
BAHÇELER HARİTASI” ROMANINA
BİR BAKIŞ**
YAREN SAYGILI (S13)

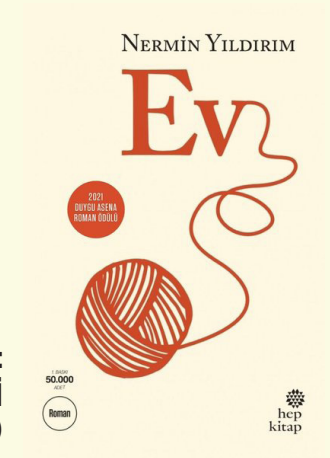
**“UNUTMA DERSLERİ”
ROMAN İNCELEMESİ**
AYŞENUR KIVANÇ ÜSTÜNTAŞ (S17)

**“DOKUNMADAN”
ROMAN İNCELEMESİ**
ESRA BİTMEZ (S20)

**“MİSAFİR”
ROMAN İNCELEMESİ**
GÜLHAN UYGUN ÖZCAN (S22)

**RUHUMUZDAKİ “EV”:
“EV” ROMAN İNCELEMESİ**
CANAN MURTEZA (S24)

NERMİN YILDIRIM İLE 5 SORU - 5 CEVAP (NE DERSİNİZ) HAZ.: YASEMİN SEVEN ERANGİN

4

Yazarlık kariyerinizde geldiğiniz noktanın başına dönmek istiyorum. Meselesi olan insanların yazarlıkla tuhaf bir bağı olduğunu düşünüyorum. Nermin Yıldırım hangi meseleyi önüne koyarak yazmaya karar verdi?

Hikâyenin en başına dönecek olursak yazmaya karar vermedim aslında. Yani hadi artık ben yazı yazmaya başlayayım dediğim bir gün olmadı hayatımda. Hele yazar olmak gibi bir hedefim hiç yoktu. Ben sadece yazıyordum. Başlangıçsız bir biçimde neredeyse... Okumayı yazmayı öğrenmemle birlikte başlayan bir serüven diyebiliriz. Hatta öğrenmeden önce de bir nevi yazdığımı söylüyor ailem. Yazamasam da aklımdaki hikâyeleri anlatıyormuşum. Yazmak çocukken de bir tür oyundu benim için, şimdi de öyle. Velhasıl yazmadığım bir dünyam olmadı hiç. Bir yazma miladım da olmadı dolayısıyla. Kendimi bildim bileli dünyayı anlama, daha doğrusu anlamaya çalışma biçimimdi hikâyeler ve sözcükler. Bir derde binaen yazdığım doğru. Bu dert yaşımla ve dünyayla kurduğum ilişkiyle birlikte değişiklikler gösterebiliyor dönem dönem ama en temelinde her zaman bir varoluş derdi bu. Dünyayı anlamaya, kavramaya, onunla dövüşmeye, barışmaya ve en nihayet dost olmaya, ona tutunmaya çalışan herkesinki gibi...

Unutma Beni Apartmanı 2011 yılında yayımlandı. Yayınevlerine dosyanızı sunarken neler yaşadınız, nasıl bir süreçten geçtiniz ve Türkiye'nin en başarılı, sevilen yazarlarından biri olacağınızı tahmin etmiş miydiniz ya da hayal eder miydiniz?

Öncelikle zarif sözleriniz için teşekkür ederim. Ama sanırım buna da tam sorunun cevabı olabilecek bir cevap veremeyeceğim. Çünkü yayınevine dosyamı da sunmadım. Benim yayımlanma maceram beklenmedik, yani benim de beklemediğim bir biçimde gelişti. *Unutma Beni Apartmanı* benim yayımlanmış ilk romanımdır ama yazdığım ilk roman değildi. Dediğim gibi, çocukluğumdan beri yazıyordum ama henüz dosyamı yayınevlerine göndermemiştim. Herhalde hayatımın bir noktasında bir gün bir yazdığım yayımlanır diye düşünüyordum ama o gün ne zaman ve nasıl gelir konusunda bir fikrim yoktu. *Unutma Beni Apartmanı*'nından evvel yazdığım romanları kimseye göstermemiştim. İlk defa onu yazmayı bitirdiğimde, acaba yazdıklarım başka insanlara nasıl

Bana kalsaydı dosyama ne olurdu bilemiyorum. Unutma Beni Apartmanı değilse de bir romanım bir gün belki yine yayımlanırdı belki ama ne zaman olurdu emin değilim.

görünüyor diye düşündüm. Ve üç kopya yapıp edebi fikrine güvendiğim üç arkadaşına verdim. Okuyup fikirlerini söylemeleri için... İkiisi okudu, biri okumadı. Hatta bir türlü okumuyor diye gıcık da olmuşum biraz. Ama sonra onun okumayıp sehpa da bıraktığı dosya tesadüfen başka birinin eline geçti ve onun tarafından okundu. O kişi ilk romanımın ve tüm romanlarımın editörü Işıl Özgüner'di. Kendisi Doğan Kitap'ın editörlerindendi o dönem. Çok da iyi bir editördür. Hani böyle gecesi gündüzü olmayan, yoğun tiplerden... Ben bir şey yazdım okur musun desem muhtemelen okuyacak vakti olmayanlardan yani... Ama şans işte, dosyayı görünce kendiliğinden şöyle bir eline almış ve karıştırmış. Sonra da bırakamayıp sonuna dek okumuş, sonradan bana anlattığına göre. Bir gün beni arayıp dosyamı yayımlatmak ister miyim diye sordu. Hem çok şaşırdım hem de çok heyecanlandım. Olumlu cevap verdim ve böylece dosyayı yayın kuruluna sundu, kuruldan geçince de yayımlandı. Benim için yayın macerası böyle sürprizli bir şekilde başladı yani. Aslında yazın hayatımda değişen pek bir şey olmadı. Eski gibi yazmaya devam ettim, ama artık bir yayıncım vardı. Yazdıklarımı çekmeceme koymak yerine ona vermeye başladım. Birileri okumaya başladı.

Bana kalsaydı dosyama ne olurdu bilemiyorum. *Unutma Beni Apartmanı* değilse de bir romanım bir gün belki yine yayımlanırdı belki ama ne zaman olurdu emin değilim. Muhtemelen Doğan Kitap gibi büyük bir yayınevinin benim gibi isimsiz bir yazar adayıyla ilgilenmeyeceğini düşünür ve şansımı daha butik yayınevlerinde denerdim. Ve muhtemelen yine de reddedilirdim. Genelde öyle olur çünkü bu işler. O zaman da bir daha dener miydim, denersem ne zaman denerdim, onu da bilmiyorum. Bildiğim tek şey şu: Yazmaya devam ederdim. Bir tek bundan eminim. Yayımlanmak benim için hiçbir zaman bu işin en

önemli kısmı olmadı çünkü. Yazmaktı her zaman aslolan. Velhasıl yine yazardım, hep yazardım ama belki de benden başka bilen olmazdı ne yazdığımı.

Evin insanın en çıplak hali ile kendisiyle hesaplaştığı bir mekân olduğunu düşünüyorum. Ama aynı zamanda güven duygusunu içinde taşır ev. Bu paradoksu nasıl açıklarsınız bize?

“Ev”in paradokslarını açıklamaya benim gücüm yetmez. Üstüne bir değil yedi roman yazdım aslında bu konunun. Ama bildiğim değil, bilmediğim için yazdım. Anlamak için. Ev hem en güvenli hem de en ürkütücü yer bana göre. Mahrum kalmak da kötü mahsur kalmak da çok fena... Onunla dengeli ve sağlıklı bir ilişki kuranların hayatta sırtı yere gelmiyor. Ama çok da küçük bir azınlık onlar. Ev, aile, çocukluk, buralar esasında çok da neşe pınarı hikâyeler barındırmıyor. Hep karanlık, hep tedirgin sular. Tam da bir yazarın kazı yapmak isteyeceği ve kazdıkça da türlü paradoksla karşılaşacağı yerler...

Ev, aile, çocukluk, buralar esasında çok da neşe pınarı hikâyeler barındırmıyor. Hep karanlık, hep tedirgin sular. Tam da bir yazarın kazı yapmak isteyeceği ve kazdıkça da türlü paradoksla karşılaşacağı yerler...

Kendimi bildim bileli dünyayı anlama, daha doğrusu anlamaya çalışma biçimimdi hikâyeler ve sözcükler. Bir derde binaen yazdığım doğru. Bu dert yaşımla ve dünyayla kurduğum ilişkiyle birlikte değişiklikler gösterebiliyor dönem dönem ama en temelinde her zaman bir varoluş derdi bu.

Kadınların nasıl acılar yaşadığını ne yazık ki görüyoruz. Üzerine biçilmiş rollerin içinde kıvranan ama aynı zamanda edebiyatın içinde var olmaya çalışan ve yola çıkmaya korkan kadınlara ne demek istersiniz?

Bence biz kadınlar gücümüzü ve cesaretimizi defaatle kanıtladık. Son dönemin en güçlü muhalefetini de kadınlar yapıyor, dünyayı da kadınlar değiştiriyor. İlaveten hayatta yeterince tavsiyeye maruz kaldığımızı düşünüyorum. Kadını, erkeği, genci, yaşlısı, siyasetçisi, kanaat önderi, herkes kadınlara akıl verme peşinde. Bu kargaşa içinde bir de ben bilmişlik yapmak istemem. Ama yola çıkmak isteyen ancak içinde korku duyan birileri varsa ve şu anda burayı okuyorsa, onlara yolun bir yerlerinde kollarım açık onları beklediğimi, beklediğimizi söylemek isterim. Hepimizin ortak ve güçlü bir sesin parçası olduğumuzu düşünüyorum. Daha fazla kadın sesi ve daha fazla kadın hikayesi, edebiyata da dünyaya da, tek tek bizlere de iyi gelecek. Buna bütün kalbimle inanıyorum.

Son kitabınız Ev çok ilgi gördü, o artık okuruna ait. Üzerinde çalıştığınız yeni bir dosyanız var mı? Okurlarımızla paylaşmak ister misiniz?

Elbette bir şeyler yazıyorum. Hayatımda yazı yazmadığım bir dönem hatırlamıyorum derken ciddiydim. Yazmadığım pek bir günüm olmuyor. Ama *Ev*'i bitirdiğimde yayımlanmış yedi romanın da kapısını kapadığımı hissettim ve derin bir nefes alıp arkama yaslandım. Oranın bir durak olduğunu hissettim yani. Şu an elimde keyifle yazdığım, üzerinde çalıştığım metinler var ama yakın zamanda okurla buluşturmayı planladığım bir şey yok. Bu öyle çok uzun bir mola olmaz tabii, ama yine de bir mola işte. Evet, yayımlanmak ve okunmak güzel bir his ama asıl ödül yazma tutkusu ve coşkusu oldu hep benim hayatımda. Dolayısıyla şimdilerde yazmanın sadece yazmakla ilgili kısmıyla ödüllendiriyorum kendimi. Yayın kısmı da sonra bir ara gelir.

“UNUTMA BENİ APARTMANI” ROMAN İNCELEMESİ

HATİCE AKALIN

8

“Çünkü ben, kaybedecek hiçbir şeyi olmayanların şehrinden, kaçak annelerin cehenneminden, hiç görmediğim annemin dizinin dibinden geliyorum, birbirine sıkı sıkı sarılarak yaşama kudreti bulanların huzuruna.”

Unutma Beni Apartmanı, Nermin Yıldırım’ın 2011 yılında Doğan Kitap’tan çıkan ilk romanı. Bir ilk roman olarak değerlendirildiğinde başarısı daha da göz dolduruyor. Yarattığı karakterler, yazarın dilindeki müzikalite, romanın içine kolayca girmenizi sağlıyor. Roman akıcı bir olay örgüsüne sahip, bundandır ki sürekli karakterlerle hemhal oluyorsunuz, hafızanızda yer etmiş karakterler çizmede oldukça başarılı bir iş çıkartmış Nermin Yıldırım.

Yazarın diğer romanlarında da gözlenen “bellek” kavramı birey ve toplum eksenli ele alınıyor bu romanda.

Kırk üç yaşında aldığı bir telefonla hayatı temelinden sarsılan Süreyya’nın öyküsü anlatılıyor bu romanda. Romanın ana kahramanı Süreyya, bir “hayalet yazar”dır; yani kendi metinleri başkası tarafından kitap olarak basılır, kimse gerçek yazarın Süreyya olduğunu bilmez. Onun kitaplarının yeni sahibi ise yeteneksiz, edebiyatı sadece bir heves olarak gören NY adlı karakterdir. Nermin Yıldırım bu karaktere kendi isim soy isminin baş harflerini vererek güçlü bir ironi de yapıyor aynı zamanda. NY dışında kitapta oldukça güçlü çizilmiş Zennur, Rıdvan, Çeşminaz Hanım gibi yan karakterler de var.

“Geçmişimiz her zaman geleceğimiz hakkında söz sahibi olmaz mı?”

Yazar, bize ülkenin son elli yılını Süreyya’nın hikâyesi aracılığıyla aktarır. Romanda 1999 Depremi, 1960 Darbesi, Hayata Dönüş Operasyonları, 11 Eylül Saldırıları, ABD’nin Irak’a saldırması vb olaylara kahramanımızla birlikte biz de tanık oluruz. Ayrıca Nermin Yıldırım, romanda birçok sanatçıya veya edebi esere de atıfta bulunur. Kahramanımızın kaçıp kaçıp kendine vardığı tüm

o yolculukları sırasında bazen bize Can Yücel eşlik eder, bazen Ahmet Kaya, bazense Albert Camus veya Huzur romanı.

“Mutlulukların doyamadığımız kısacık anlara sıkıştırılıp, felaketlerin, acıların, sıkıntıların, bitmek bilmeyen koca koca zamanlara yayılması, yazılmamış ama dünya döndüğünden beri şaşmaz bir hukukla süren kanunlardan biriydi.”

Yazarın diğer romanlarında da gözlenen “bellek” kavramı birey ve toplum eksenli ele alınıyor bu romanda. Yazar bizi sevmek, geçmiş ve gelecek, terk edilmek, çocukluk, aile olabilmek, aramak, kaybolmak, hayat ve ölüm gibi konularda bolca soruyla baş başa bırakıyor. Süreyya hep bir şeyi arıyor, fakat kendisi de neyi aradığının farkında değil. Roman boyunca çeşitli yolculuklara çıkıyor, mekânların hikâyelerini kovalıyor. *Unutma Beni Apartmanı* romanı isminde bile mekâna/insana vurgu yapan bir kitap. Mekânlar ve insanlar arasındaki ilişkiyi irdeleyişi, mekânın insanın ruhuna sinen yanlarını anlatışı çok güzel. Romanda Yalova, Barcelona, Eyüp Mezarlığı, Pier Loti, Changir apartmanları gibi birçok mekana vurgu yapıyor. Ana karakterimiz

Süreyya’nın oturduğu apartmanın ismi ise Asude Apartmanı! Bu isimde de büyük bir ironi gizli Süreyya ile ilgili.

Romanın iki ayrı anlatıcısı var. Biri Süreyya diğeri ise onu bebekken terk etmiş telefondaki annesi. Olayları çoğunlukla Süreyya’nın ağzından dinliyoruz fakat ara ara geçmişte yaşananları, niçin Süreyya’nın hikayesinin böyle kırık dökük başlayıp devam ettiğini telefonda ki annesinin ağzından dinleriz. Aslında birbirine hem çok yabancı hem de çok yakın olan bu iki kadının hikâyelerine tanık oluruz.

“Ben kaybettiklerime kavuşmadıkça, kimse nin hikayesi mutlu bitmeyecek, bunu anlamadım.”

Yıllarca yok sayılan bu terk edilme, sevilme hissi kahramanımızın tüm eylemlerinde ana belirleyici olarak kendini göstermiştir. Kızı ile yaşadıklarının düğümü aslında annesi ile yaşayamadıklarında gizlidir. Süreyya geçmişiyelen hesabını görmeden geleceğe bakamayacaktır.

Bu kitabı okuyunca bir kez daha fark ettim ki bazı yazarların bizdeki yerini çok da kolay tarif edemiyormuş insan. Nermîn Yıldırım’ın başta *Unutma Beni Apartmanı* romanı olmak üzere tüm kitaplarını seveceğimi/seveceğinizi biliyorum artık. Kaybolduğunuzu zannettiğiniz anda sizi kendinize çıkaracak bir kitapla karşı karşıyasınız, keyifli okumalar dilerim.

üzere tüm kitaplarını seveceğimi/seveceğinizi biliyorum artık. Kaybolduğunuzu zannettiğiniz anda sizi kendinize çıkaracak bir kitapla karşı karşıyasınız, keyifli okumalar dilerim.

İlgilisi için alıntılar

“Anne kelimesi herkes için başka şeyler ifade eder. Benim içinse hiç bilinmeyenli bir denklem gibidir.”

“İnsanın kişisel tarihi başladıklarıyla değil bitirdikleriyle, kazandıklarıyla değil kaybettikleriyle yazılıyor.”

“Sevildiğini bilmeyen çocuklar kendilerini de sevmezlermiş çünkü. Sevemezlermiş.”

“Doğumlar değil ölümler birer işaretti benim için.”

“Çok eskiden, tarih kadar eski bir zamanda, bir yerlerde öyle büyük bir boşluk açılmıştı ki, kaybını kaldıramayacaklarımla varlığına da tahammül edemez olmuşum.”

“Nasıl olursa olsun, her ölüm, ardında bıraktıkları için hep biraz cinayetti.”

“RÜYALAR ANLATILMAZ” ROMAN İNCELEMESİ

NIHAL BAYSAL

Nermin Yıldırım’ın ilk romanı *Unutma Beni Apartmanı* 2011 senesinde Doğan Kitap tarafından yayımlandı. İkinci romanı *Rüyalar Anlatılmaz* 2012 senesinde Doğan Kitap’tan 2017 senesinde ise Hep Kitap’tan yayımlandı.

“Hakikatin karasına tahammülü olmayan herkes gibi o da yalana mecburdu.”

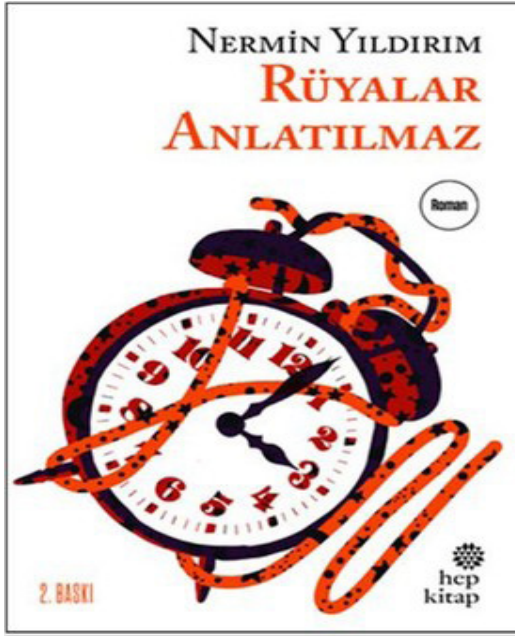
Yalanın en büyüğünü insan kendine söyler. Tüm kötü anılar sanki yokmuş gibi yaparsak hayatımıza kolayca devam edebiliriz sanırız. Sevdiklerimizi üzmemek için üzülmemiş gibi yaparız. “Nasılsın?” diye soranlara, “İyiyim,” dediğimiz her günün sonunda iyi olmanın yolunu rüyalarımızda ararız.

Kaçımız özlediğimiz insan rüyamıza girsin diye dua ederek yatmadık? Ya da kaçımız yaşadığımız acıları rüyamızda tekrar tekrar yaşayıp ağlamadık? *Rüyalar Anlatılmaz* romanında Eyüp ve Pilar’ın hayatı Eyüp’ün kaybolmasıyla altüst olur. Pilar, kocasının peşinden Barselona’dan İstanbul’a gelir. Pilar’ın bu yolculukta yardımcıları Eyüp’ün yıllardır görüşmediği ailesi, arkadaşları ve Eyüp’ün rüya defteridir.

Roman on üç bölümden oluşuyor. Bu bölümlerde altı kişinin bakış açısını ve her bölüm sonunda Eyüp’ün rüya defterinden parçalar okuyoruz. Olaylara tarafsız bakabilmek için her karakterin gözünden yazmak iyi bir seçim olmuş.

Birinci bölümü Pilar’dan okuyoruz. İlk satırlarda bizi bir kayıp karşılıyor. Pilar, Eyüp’ün kaybolsunu değerlendirirken Barcelona’da yaşadıklarını ve aile hayatlarının genel hatlarını öğreniyoruz. Pilar kocasının rüya defteri ile İstanbul’a doğru yola çıkıyor. Bu bölüme Pilar’ın endişesi hâkim. Beklemenin zorluğundan etkili bir şekilde bahsedilmiş.

“Birini arayıp beklemek, onun varlığından başka her şeye kapatıyordu insanı. Beklenenin sesinden başkasına sağlar, arananın suretinden ötesine kör ediyordu. Beklenen bekleyene ne denli yakın olursa olsun, zamanla üçüncü tekil şahsa, uzaklaştıkça daha beter saplanılan bir bataklığa dönüşüyordu. Derken, varsa yoksa o oluyordu. Varsa o, yoksa hiç kimse!”

İkinci bölümde Eyüp'ün ablası Müesser anlatıcımız. Bu bölümde Eyüp ile yıllardır görüşmeyen ailesinin bugünü, Müesser'in Eyüp'e olan sevgisini ve özlemini okuyoruz. Eyüp'ün yokluğunda olanlara hızlıca bir bakış aslında bu bölüm.

“Geride kalanlar, sadece kendilerinden vazgeçildiğini düşünmektense, gidenin koca bir hayata tümünden boş verdiğiğine inanmayı yeğlerdi.”

Üçüncü bölümün anlatıcısı Eyüp'ün abisi Veysel. Yıllardır görmediği kardeşi hakkında Pilar'dan öğrendikleri canını sıkır Veysel'in. Eyüp'e olan mesafesi ve sevgisinin çarpışmasına anılarla şahit oluyoruz. Veysel'in geçmişinden ve karakterinden epeyce bahsedilmiş. Veysel'in ilk cinsellik deneyiminden bahsedildiği satırlar ve eşi Perihan'dan tiksindiğini anlattığı satırlar okurken hoşlanmadığım yerler oldu. Kitabı bitirdiğimde Bahriyeliler ailesindeki büyük sırrı konu alan bir roman için gereksiz olduğunu düşündüm. Bu bölümde Müesser, Veysel ve Perihan'ın sorularıyla Pilar'ın da ailesi hakkında bilgi sahibi oluyoruz.

Dördüncü bölümü Perihan'dan okuyoruz. Perihan'ın neden kendini yemek yapmaya

verdiğinin anlatıldığı satırların biraz uzatıldığını düşünüyorum. Veysel'in anlattığı gibi karısının gerçekten itici biri olduğunu düşündürten bir bölümdü. Eyüp'ün kaybıyla ilgili bölüm olmaktan öte Bahriyeliler ailesinin bugününe ışık tutan bir bölümdü.

Beşinci bölümde Pilar tekrar karşımızda. Bu bölümde Pilar Eyüp'ün lise arkadaşı İlhami ile Eyüp'ün gidebileceği yerleri araştırıyor. Kocasının peşinden kilometrelerce yol alıp da gelen bir kadın için uyumsuz bir bölüm olduğunu düşünüyorum. İlhami ile olan sohbetleri uzatılmış ve ana konudan uzaklaşacak yerlere gitmişti.

Olaylara tarafsız bakabilmek için her karakterin gözünden yazmak iyi bir seçim olmuş.

Anlatıcının Müesser olduğu altıncı bölüm ile birden romana bir canlılık geliyor çünkü beklenmedik bir ölüm söz konusu. Okurken bu bölümü çok hızlı okudum çünkü yavaş ilerleyen bir roman için önemli bir gelişme olmuştu. Bu bölümde Müesser üzerinden

Bahriyeliler ailesinin sırrını çözebilmek için güzel bir ipucu verilmişti. Müesser'in temizlik takıntısı ve Veysel'e karşı yaşadığı suçluluk duygusunu okuduğumuz bu bölüm aslında romanın ikinci yarısının başlangıcıydı.

Yedinci bölümde Perihan'ın geçmişini okuyoruz. Kitabın ana olayının dışına çıkıp fakirlik, namus, evlilik ve para kavramlarına Perihan'ın hayatı üzerinden bakıyoruz. Veysel'in anlatımı ile sevmediğimiz karısının neden böyle biri olduğunun detaylıca anlatıldığı bir bölümdü. Bu bölümün Eyüp ile pek ilgisinin olmaması ve biraz uzatılması okurken beni biraz zorladı.

Sekizinci bölüm Pilar'ın yaşananları değerlendirdiği kısa bir bölümdü.

“İnsan ölü bir kahramanı, yaşayan bir korkağa yeğleyebilir miydi? Bu aşk mı, yoksa bencillik miydi acaba? Yoksa ikisi de aynı şey miydi?”

Dokuzuncu bölüm Veysel ve Perihan'ın oğlu Bülent'in anlatıcı olduğu bir bölümdü. Veysel'in babalığının sorgulandığı bu bölüme bence gerek yoktu. Perihan ve Müesser'in anlatımıyla zaten Veysel'in kişiliği hakkında yeterince bilgi sahibi olunmuştu.

Onuncu bölümü Perihan'ın kardeşi Bünya-

“Geride kalanlar, sadece kendilerinden vazgeçildiğini düşünmektense, gidenin koca bir hayata tümünden boş verdiğine inanmayı yeğlerdi.”

12 min anlatıyor. Olayların çözülmesi için önemli bir adımın gerçekleştiği bu bölümde romana yeni bir heyecan geliyor. Yine de bu kadar uzun yazılmayabilirdi bu bölüm.

On birinci bölümde Pilar’ın adımları ile Eyüp’ü bulmak için işler hızlanıyor. Aynı zamanda Pilar’ın ailesi için de önemli gelişmeler oluyor.

On ikinci bölümde Müesser Pilar’ın odasında bulduğu rüya defterini okurken yakalanıyor. Rüya defterinin sonuna kadar okuyan Müesser okuyucunun aklına “Pilar neden günlerce bitiremedi bu defteri?” sorusunu getiriyor. Nermin Hanım bu soruyu Müesser aracılığıyla açıklamış olsa da beni tatmin etmedi.

Kitabın son bölümünde Pilar bahriyeli ailesinin büyük sırrını öğreniyor. Türkiye için acı bir gerçek olan aile içi şiddet ve istismar okurken içimi dağladı. İpuçlarını takip eden bir okuyucu için tahmin etmesi zor bir son değildi.

Eyüp’ün rüya defteri sadece rüyalarını yazacağı bir defterken roman ilerledikçe rüyalarını ve anılarını incelediği bir günlüğe dönüşüyor. Bölüm aralarında Eyüp’ün anılarını okuyunca özellikle Veysel’le olan ilişkisinin ne kadar trajik olduğunu görüyoruz. Bu ilişkideki söylenmeyen sözler, karşısındakini anlamak yerine görmezden gelmeler bize zamanımız varken sevdiklerimizle konuşmamız gerektiğini ve sorunları bugün çözüp yarına bırakmamamız gerektiğini öğütüyor.

Romanın ateşleyici unsuru olarak yabancı bir insanın kullanılması güzel bir seçim olmuş. Hem ülkeye hem de Eyüp’ün geçmişine yabancı olan Pilar, birçok ayrıntının göze batmadan verilmesi için güzel kullanılmıştı.

Roman boyunca Veysel ve Müesser’in geçmişten hiç bahsetmemelerini ilk başta yadırgamıştım. Karakterlerin yaşananlar yokmuş gibi yapıp hayatlarına devam etmelerinin sırrı okuyucudan saklamaktan öte onlar için hayatta kalmanın bir yolu olduğunu düşündüm.

“Bir yeri iyi ya da kötü yapan içeride sürdürülen hayattan ziyade, orada sıkışıp sıkışmama hadisesidir bana kalırsa. İnsanın kendini içinde hapsedilmiş hissettiği, dışarı çıkmakta güçlük çektiği her yer kötüdür. Burada sözü edilen sevgi dolu insanlardan müteşekkil sıcak bir yuva olsa bile. Ki bütün yuvaların sıcak olduğunu söylemek cehennem; sevgi dolu olduğunu söylemek de şeytanı hafife almak olur.”

Türkiye’de birçok insan tarafından görmezden gelinen acı bir gerçeğin konu alındığı bu roman, psikolojik unsurlar ve biraz da polisiye ile harmanlanarak akıcı bir şekilde anlatılmıştı.

NERMİN YILDIRIM'IN "SAKLI BAHÇELER HARİTASI" ADLI ROMANINA BİR BAKIŞ

YAREN SAYGILI

1. Bölüm: Romanın Kurgusunda Karakterler

13

Saklı Bahçeler Haritası adlı romanda, Nermin Yıldırım, nefes verdiği karakterlere yaşanmışlıklarından ve fikirlerinden parçalar eklemiştir. *Günün ve Güncelin Edebiyatı* adlı radyo yayınında kendi hayatında da geçmişten beslendiğini vurgulamıştır.

İnsanların geçmişte bugünde ve gelecekte yaşayanlar olarak sınıflandırılması gerektiğinden ve kendisinin geçmişte yaşayanlardan olduğunu ifade etmiştir. Geçmişte yaşama sebebi olarak ise hem yazarken hem de yaşarken bugüne ışık tutabilmek adına geçmişe baktığını iletmiştir.

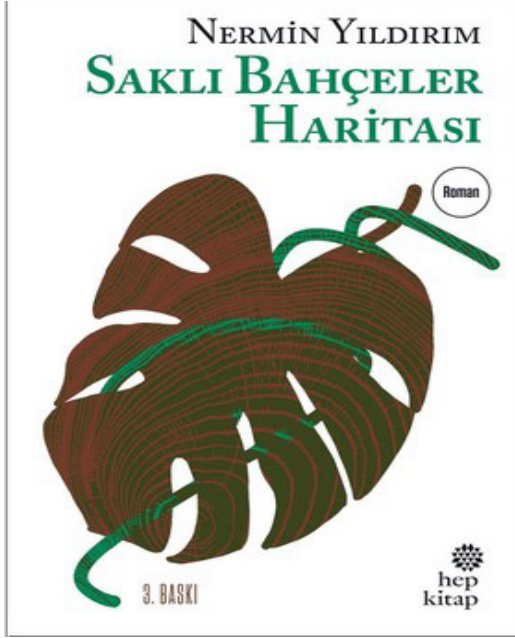
Romanın kurgusuna baktığımızda da aslında bu durumu birden fazla yerde görmekteyiz. Öncelikle romanın esrarengiz mektupların yayınevi sahibi Rıdvan'a gelişi bile aslında bunu ispatlar niteliktedir. Çünkü gelen mektupların kurgulanış şekli anından beslenerek oluşturulmuştur. Bu noktada da anılar, roman kurgusuna dahil olarak geçmişi yaşatmaya devam etmiştir. Nermin Yıldırım, anılardan oluşan mektupları heyecanlı yerlerinde keserek merak duygusunu arttırmıştır. Böylelikle roman daha akıcı hale gelmiştir.

Anı hem kişinin kendi tarihine hem de dönem ruhuna ve tarihine ışık tutan bir fener gibidir. Biz romanda, Behiye ve Suad üzerinden onların kişisel yaşamları harici yaşadıkları sıkıntılı dönemleri de görebilmekteyiz. Buna da zaman ruhunu yansıtan kısımlar demek yanlış olmayacaktır.

Suad, Cumhuriyet'in ilk yıllarında yaşanan olayları ve Cumhuriyet coşkusunu bize iletirken, Behiye ise İkinci Dünya Savaşı'nın getirdikleri ve yaşananları aktarmaktadır. Behiye'nin fikirlerinden yardımcı düşünce olarak savaşın kazanını olmadığını da çıkarabiliyoruz.

Romanın girişinde Behiye ile Suad'ı sevgili sanarız. ***"Sensiz yaşayabilirim sanmıştım ama yaşayamadım. Günler, aylar, yıllar geçti; unutmaya çalıştıkça hatırladıklarım daha beter battım. Yeni bir hayat hayaline, mutluluk ihtimaline tutunmaya uğraştım. Ama sensiz her şey yarım kaldı, ben yarım kaldım."***

Aslında Behiye ve Suad farklı coğrafyalarda zor dönemlerden geçmiş iki kardeştir. Behiye sevdiği adamla birlikte (Franz) Almanya'ya Berlin'e gitmiştir. Behiye'nin evi terkedişi aileye büyük bir hasar vermiştir. Özellikle de kardeşi Suad'a. ***"Gittiğinde aylardan ekimdi ve ben kasıma çıkmak istememişim. Kalfanın odunlukta saklandığı fare zehrini mideye indirmekten kendimi balkon***

14 **korkuluklarından sallandırmaya, odamdaki aynanın kırık parçalarıyla bileklerimde ince patikalar açmaktan babamın çalışma masasının çekmecesinde sakladığı revolveri kalbime dayamaya kadar pek çok curcunalı son geçirdim aklımdan.”**

Evde Behiye'nin adının anılması yasaklanmıştır. **“Zira senin hakkında konuşmak yasaktı. Bizimkiler seni tamamen silmişti...”**

Adeta Behiye'nin yerine gelen Halide, Suad'dan çok farklı olmasına rağmen evleninceye kadar evin kızı sayılmıştır. **“Yanlarındayken kendimi başka bir gezegenden gelmiş gibi hissedirdim. Eve adımlarını attıkları lahza kuş olup uçmak, ortadan kaybolmak ister, aralarına karışmaya mecbur kaldığımda da annemin çimdik geliyor bakışının tesiriyle yüzümden kerhen beliren tebessümün haricinde kimseye en ufak yakınlık göstermezdim.”**

Halide ile kocası Fikret'i, Suad muhabbet kuşlarına benzetmektedir. Bu benzetme Çalığı göndermesi ile ve Fikret'in ölümü üzerine Halide'nin öğretmenlik yapmak için Anadolu'ya gitmesi ile tesadüf değildir. Feride de Kamran ile yaşadıklarını unutmak adına kendini Anadolu'ya adamıştı.

Suad, sorunlarından hayal yoluyla uzaklaşmış adeta kaçmıştır. Evlilik konusundaki dü-

şünceleri ile de yalnızlığını yüceltmıştır. Nevzat Bey'in bahsettiği kişilerin hayalini kurarak kâh Şirazi kâh Hezarfen olmuştur. **“Gökyüzüne bakmakla Şirazi olunmuş gibi...”** Bu kurduğu hayallerden kimseye bahsetmemiştir. Taa ki Eliz ile arkadaş oluncaya kadar. Eliz, Fikret'in kız kardeşi olup sağır ve dilsizdir.

Nevzat Bey romanda adeta Garp'ın karşılığıdır. Yurtdışı seyahatlerinden edindiği bilgileri Avni Bey ve ailesine birebir anlatarak aileyi adeta o memlekete götürmeyi başarmıştır. Suad Behiye'nin gidişi ile Nevzat Bey'in anlattıklarında ve Eliz'in arkadaşlığı ile teselli bulmuştur.

Bu yalnızlığın içerisinde Eliz'in arkadaşlığı ona çok iyi gelmiştir. Hatta onu o kadar samimi bulmuştur ki herkesten deli diye nitelen-dirmekten korktuğu için sakladığı oyununu (hayal kurarak şairlerin ve bilginlerin yerine geçmeyi) Eliz'e de öğretmiştir.

Nevzat Bey'in Eliz'e âşık olduğunu ilk ağzından öğrenen Suad, bir kez daha yıkılmıştır. Eliz'in arkadaşlığını kaybetmekten korkmuştur.

Romandaki kalfa da oldukça folklorik bir karakterdir. Kurduğu cümleler, inandıkları ve hatta dünyaya geliş şekli bile olağanüstüdür. **“Eskiden kalfa, kayıp eşyaları bulmak için**

günde yirmi beş kere kayıp duası okur, bahçeye et gömüp, kedinin teki eti buluna dek beklerdi...”

Çocukluk ve gençlik romanda aslında önemli bir yer kaplamaktadır. Çünkü hayatın küçük bir fragmanı gibidir. Ailenin içerisinde her şeyi görürüz. Acı, mutluluk, heyecan, üzüntü, korku, şaşkınlık...

Bu nedenle özellikle çocukluk döneminde yaşanan ve daha sonrasında da gençlik döneminde devam eden bazı durumlar kişilerin karakterlerini oldukça etkilemektedir.

Örneğin; Behiye'nin gidişinden sonra Suad'ın yalnızlığından kurtulmak için zaman zaman kendini başka kişilerin yerine koyması, bunu hayal etmesi, yalnızlığını yüceltmek uğruna evliliğe karşı çıkması, annesinin ve kalfanın fikirleri ile babasının fikirlerinin çatıştığı bir ortamda yetişmesi gibi...

Dışarısının tehlikeli içerisinde yani evin güvenli olduğu tezi ile büyüyen Suad, dışarıdan çekinerek büyütülmüştür. Dolayısıyla sosyal becerileri çok da gelişmemiştir.

Aile içerisinde yaşanan çatışmalar genellikle eski düşünceler ve yeni düşünceler etrafından olmuştur.

Anne Şark iken baba Garp demek hiç de yanlış olmayacaktır. Anne kızların yalnız başı-

Nermin Yıldırım, anılardan oluşan mektupları heyecanlı yerlerinde keserek merak duygusunu arttırmıştır. Böylelikle roman daha akıcı hale gelmiştir.

na ya da yanlarında bir erkekle (Nevzat Bey) dışarıya çıkmasından hoşnutsuz iken baba tam tersi artık devrin değiştiğini ve gençlerin bu şekilde sosyal hayata katıldıklarını belirtmiştir. **“Annem benim akrabadan bile olmayan yabancı bir erkekle böyle sıkı fıkı olmamı yakışsız buluyordu ama babam artık kaçgöçün bittiğini, modern hayatta kadınla erkeğin pekâlâ ahbaplık edebileceğini söylüyordu.”**

Tek tek karakterlerin ruhsal ve fiziksel özelliklerini, buldukları yer ile yaşadıkları durumlar arasındaki bağlantıları, mekânların özelliklerini, çatışmaları, millî duyguları ve çok daha fazlasını açıklamak isterim.

2. Bölüm

Zaman ruhu romanda her ne kadar geriplanda kalmış gibi gözükse de aslında romanı şekillendiren önemli noktalardan biridir. Kişiler yaşadıkları yere, zamana ve yaşadıkları olaylara göre karakterlerini yoğururlar. Dolayısıyla karakter oluşumunda, zaman ruhu yadsınamaz bir unsurdur.

Sıkıntı içerisinde büyüyen, daima kavga ve gürültü ortasında kalan bir çocuğun nasıl ki yetişkinlikte travmaları ortaya çıkıyorsa, romanlardaki karakterlerde buldukları

devire ve ortama ve şartlara göre değişirler. Romanın başında bedbaht bir karakter olarak gördüğümüz bir kişiyi romanın sonunda tam tersi halde görebiliriz. Bu yazarın bir anda gerçekleştirdiği olağanüstülük değil; karakterin zaman içerisinde ve olaylarla geçirdiği değişimin ta kendisidir.

Romanda da başta öfkeli, telaşlı, vurdumduymaz ve daha nicesi olan karakterleri ortalarda ve sonda daha başka gözle görürüz. Örneğin; Suad ilk mektuplarında Behiye’ye çok öfkeliyken sonraki mektuplarında bu öfkesi yatıştır ve onun hayatını da merak etmeye başlar. Bu sebeple herkesi kendi doğası ve ruhu içerisinde değerlendirsek karakterlerin kendince haklı sebepleri günyüzüne çıkacaktır.

Örneğin; Behiye’nin aşkı sebebiyle aile evini terk edişi kardeşi ve ailesi için kötü bir olay olmuşsa da Behiye için tam tersi bir olay olmuştur. Burada ne Suad’ın başta yaptığı gibi Behiye’ye öfke kusmalı ne de aferin ne kadar da iyi yaptın demeli. Her zaman karakteri kendi haklılığı içerisinde değerlendirmek iyimserlik getirir. Nasıl ki İkinci Dünya Savaşı’nı bugünün teknolojisi ile anlatmıyorsak Behiye ve Suad’ı da o günün şartlarına ve isteklerine göre anlatmalıyız. İşte bu şartlar arasında girişte de vurguladığımız gibi zaman ruhu çok değerlidir.

Zaman ruhu; dönemin siyasi, politik, ekonomik, kültür-sanat gibi öğelerinin toplamının ortaya çıkardığı sonuçtur. Örneğin; Cumhuriyet yeni ilan edilmişken o dönemki zaman ruhu tabii ki de “cumhuriyet coşkusu” dur. Keza romanda da tam olarak bu coşkunun izlerine rastlarız. **“1933 senesiydi. Aylardan turuncu bir ekim, ekimin son günleri... Cumhuriyetin onuncu yılını kutluyor, anayurdu en baştan demir ağlarla ördüğümüz için gururlanıyorduk. Benim de göğsüm kabarıyordu, halimi görsen tren raylarını tek tek ellerimle döşemişim sanırdın. Tabii elimde babamın tutuşturduğu altı oklu bayrakla merasimi izlerken...”**

Bu ruhun üzerine bir de döneme göre modern görüşlü bir baba tüm yapbozu tamamlayıcı olmuştur.

Behiye ve Suad’ın babaları oldukça ileri görüşlü ve entelektüel bir insandır. Kızının modern hayat şartlarına göre yetişmesini ve kendilerini yetiştirmesini istemektedir. İlk yazımızda da anne ile baba arasında olan çatışmayı bu fikirler üzerinden vermiştik. Bu bölümde de kızlarının “gârp âdetlerine yatkın” insanlar olmasını istemesi üzerinde duracağız. Bu Gârp adetleri içerisinde kızların erkeklerle birlikte gezip dolaşabilmesi, restoranlara akşam vakti gidebilmesi, zaman zaman alkol

Anne Şark iken baba Garp demek hiç de yanlış olmayacaktır.

16 alabilmesi ve giyiniş itibarıyla Batı hanımefendilerine benzemeleri sayılabilir. Romanda, Suad'ın ve Eliz'in Nevzat Bey ile akşam gezmeleri, yemeleri, içmeleri aslında tamamen babanın "gârp adetlerine yatkın" kız evlat yetiştirme isteğinden gelmektedir. Çünkü Suad, Eliz'in dostluğu haricinde dışarıda farklı insanlarla olmaktan ve sohbet etmekten memnun olmaz. Babası da onun bu asosyalliğini kırmak onu sosyalleştirmek adına minik minik adımlar atmıştır.

Romanın kurgusunda yer alan mektuplar anılardan beslenerek kurgunun akışını akıcı hale getirmişlerdir.

Mektuplar üzerinden kişiler kendi tarihlerini ve o dönemki mekân tarihlerini diri tutmuşlardır. Tabii ki bu bir kurgu fakat gerçek hayatta da durum pek farklı değildir.

Kişiler anılarını yazıklarında hem kişisel tarihlerine hem de dönem tarihine ışık tutmuş olurlar.

Romanda kardeşin biri Almanya'da diğeri İstanbul'da. Bedenen birbirlerinden uzak ve ruhen tüm öfkelerine rağmen iki kardeş birliktedir. **"... Yol yakınken çekip gidebilmeli. Heyhat, gidebilmek cesaret ister, bilirsin. Ben değilim ama sen yeterince yürekliydin. Bir kalemde silip attın beni, ardına bakmadan gittin. Peki ama niçin?.."**

Suad, kardeşi Behiye'nin gidişinden sonra bir müddet klinikte kalmıştır. Klinik tasviri de oldukça ilginçtir. Çünkü klinikten vahşice bahsetmiştir. **"O günleri düşündükçe aklımın bütün odaları asap bozucu bir beyaza boyanıyor. Beyaz, ustalıkla nüfuz ettiği cümle rengimi kendiyle kirletiyor. Şakaklarım zonkluyor, bileklerim deri kayışlarla sıkılıyor gözlerimin önünde incecik şimşekler çakıyor. Hem canımı hem ruhumu acıtan, beynimi bir et parçası gibi pişirip varlığımı büsbütün manasızlaştıran korkunç bir yerdi orası..."** Burada ilginç olan bir diğer şey ise beyaz rengin can sıkıcı olarak verilmiş olmasıdır. Beyaz normal şartlarda saflık, temizlik... gibi sembolleri karşılarken burada Suad'ın ağzından çok başka bir beyaz görürüz. Bu beyaz insanın içini sıkı ve boğan bir beyazdır. Romanda bazı renkler sembolik anlamından uzak verilmişse de kişileri birbirlerine bağlayan bir başka unsur da unutulmamıştır. O da "müzik".

Hem ruhen hem de bedenen sevdiklerinizden uzakta kalmadığınız maceralar dilerim.

“UNUTMA DERSLERİ” ROMAN İNCELEMESİ

AYŞENUR KIVANÇ ÜSTÜNTAŞ

Nermin Yıldırım, Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Basın Yayın Bölümü’nden mezun oldu. Çeşitli gazete ve dergilerde muhabir, editör ve köşe yazarı olarak çalıştı. *Unutma Dersleri* 2015 yılında Doğan Kitap, 2020 yılında Hep Kitap tarafından basıldı.

“Dünya yıkılırken kendi derdinden başka bir şey görmemek bencillikti, evet. Ama hayat böyleydi, yarıcapı kalbininkiyle eşitti. İnsan, gözü, içine bakmaktan kamaşınca dışını göremiyordu.”

Aşk acısı çeken kişi kendi küçük kıyametini yaşarken, ötekinin sırtına hafif bir ürperti bile gelmez. Ancak bu bir yerlerde bir kıyamet yaşandığı gerçeğini de değiştirmez. *Unutma Dersleri*, aşk acısı çeken Feribe’nin, kimseyi umursamadan dönen dünya üzerinde hayatta kalma çabasını konu alıyor.

Sanıyorum kitaplara konu olmamış bir olay yoktur. Şimdiye dek her şey anlatılmış, yazılmıştır. Dolayısıyla artık önemli olan ne anlattığımızdan ziyade nasıl anlattığımızdır. Nermin Yıldırım bu acıklı hikâyeyi mizahla sarıp sarmalamış ve ortaya okuması oldukça keyifli bir eser çıkmış. Kitabın bu kadar sevilmesini samimi bir gerçeklikle işlenmiş olmasına bağlıyorum. Hayatta trajik ve komik hep yan yanadır. İnsanların en çok cenazelerde gülesi gelir, ağlamakla gülmek kardeştir çünkü. Zıttı olmayan bir şeyin varlığı da müphemdir, birini anlamlandıran ötekinin varlığıdır.

Baş karakterimiz Feribe, rutin bir evlilik hayatı sürerken nasıl olduğunu anlamadan kendini yasak bir aşkın ortasında bulur. Körkütük âşık olmak ne demek diye sorsalar hep birlikte Feribe’yi işaret ederiz, öyle net bir karakter belirir zihnimizde. **“Güzel ama yanlış bir ihtimal, tadını yitirmiş doğrudan evladır çoğu zaman. Bir yanlışını sadece güzel olduğu için sevebilir insan”** diyerek özetler bize durumu yazar. Çoğu bilim insanının aşkı obsesif-kompulsif bozukluk olarak tanımladığını bilen Feribe, ancak yüksekte düşünce nedametle hatırlar bu tanıyı.

“Yakışıklı biri sayılmazdı, ama kırıştırdıkça birbirine dolaşan upuzun kirpikleri pek göz alıcıydı. Kapkaraydı kirpikleri, karmakarışık. Ben, herhalde kendim pek sıradan ve düz birisi olduğumdan, karmaşık şeyleri daima sevmişimdir. Onu da sevdim.” Kitapta Feribe ismini gördüğümde merak edip anlamına bakmıştım. Aldanmış demekmiş. Doğduğunda, aldanacağı

18 alınaya yapıştırılmış birinin karmaşık ve kara kirpiklere aldanmasını yar-
gılayabilir miyiz? İnsan olan aldanır. Zaten insan hep aldanır. **“Direnc
şurubu, unutma hapi, dirayet şerbeti gibi bir şey olsa da çabucak
eski sükûnetime kavuşsam”** derken Mazi İmha Merkezi ile karşılaşır
Feribe. Kılçıksız saf mutluluk, şıp diye unutma vadeden kurumların
aksine; unutmanın hatırlamakla başladığını –deyim yerindeyse- düs-
tur edinmiş bir yapı görür karşısında. Çünkü bir şey ne kadar görmez-
den gelinmeye, unutulmaya çalışılırsa, o şiddetle hatırlanır. İnsanların
kendi başlarına çözemedikleri problemlerini fırsata çevirip, cüzdanla-
rını şişiren kişi ve kurumların sayıca hayli fazla olması, Feribe’nin uzun
süre yaptığı şeyi sorgulamasına sebep olur. Sonuç olarak Mazi İmha
Merkezi’nde (MİM) derslere başlar. Unutmanın, *Eternal Sunshine of
the Spotless Mind* filmindeki gibi yalnızca hafızayı silip atmakla müm-
kün olabileceğini düşünürken, bir süre sonra unutmak isteneni eskisi
kadar önemsememenin de ondan kurtulmak olduğunu idrak eder,
MİM aracılığıyla.

Kurgu, geçmiş ve bugün arasında kurulan akslarla örülmüş. Yazar bir
söyleşisinde, bugün yaşananı anlayabilmek için düne bakmak gerekti-
ğini söyleyerek bunu destekliyor.

Unutma Dersleri, her ne kadar yaşadığı aşkın hatırlarından kurtul-
maya çalışan bir kadını konu edinse de aslında en az anlattığı şey aşk.

Feribe’nin kabullenmek istemediği, kadına biçilmiş zavallı ve acınası
âşık rolünü üstlenmek. O, başka türünün mümkünü üzerine çalışıyor.

“İnsan kalbini kaptırsa bile, hiç değilse aklını korumalı.”

**“Hakikat tekti, değişmezdi. Şans, kader, kısmet, bizim elimizde de-
ğildi. Ama yine de her şeye rağmen, karar verdiği duyguyu yaşamaya
muktediri insan.”**

**“Ve aşk, geriye saçaklarına sığınabileceğimiz huzurlu hisler bırakma-
dıktan sonra, yaz yağmurundan bile geçici bir şeydi. Çıkılacak uzun
bir yolculukta ona zinhar güvenilemezdi.”**

Kitap boyu Feribe’nin aşkının yasını okuruz. Âşık olduğu adam ise
çok az yer eder hafızamızda. Aşk, sadece âşık olanı ilgilendiren kişisel
bir devrimdir çünkü. Sevinci de hüznü de öğretisi de insanın kendine-
dir. Karşıdaki kişinin bu işte hiçbir sorumluluğu yoktur. Fakat yüzleşilen
hiçbir gerçek pembe bulutlardan devşirme, yönlendirme levhalarıyla
çıkamaz insanın karşısına. Daha ziyade idrak için hızla bir duvara veya
sert bir cisme çarpmak gerekir. Feribe’ye de böyle olur. Terk edildiğin-
de neye uğradığını anlayamaz, önce kabullenmek istemez, sonra biraz

“Yaşadığı sürece canı yanacak adamın. İnsan olanın çünkü canı yanar. Bu böyledir. Kendimizi elimizden geldiğince korumakla mükellefiz, ama dünya ağrısını geçiremeyiz.”

ağlar. Neden tüm bunların onun başına geldiğine dair isyan aşamasını geçtiğinde artık yavaş yavaş kabulleniş faslına ulaşır.

“Yaşadığı sürece canı yanacak adamın. İnsan olanın çünkü canı yanar. Bu böyledir. Kendimizi elimizden geldiğince korumakla mükellefiz, ama dünya ağrısını geçiremeyiz.”

Unutma Dersleri, bu haliyle bir kişisel gelişim kitabı gibi gelmesin size, aksine adı üstünde “kişisel” gelişilen bir hususa genelleme getiren kurum-kişi ve kitaplar ince bir mizah anlayışıyla eleştirilmiş. Hakikatte anlatılan, insan burada. Eğrisiyle doğrusuyla insan. Nermin Yıldırım da birçok yazar gibi anlatırken bir meselesi olması gerektiğini savunur yazan kişinin. E insandan alâ mesele mi var yaşadığımız yerde.

“Yadırgadığın her şeyi yaşayabilir, yargıladığın her şeye dönüşebilirsin.”

“İnsanlar nadiren sandığımız kişilere benziyordu.”

Kitabı okurken yer yer Feribe’ye, elinde uzun menzil terliği nişan almış anne misali kızacak, yer yer hak verecek, çokça güleceksiniz. Büyük kederlerin ardından güvenli mesafeye ulaşabileceğimize ve artık gülümseyerek anımsayabileceğimize dair umudumuzu yeşerten Nermin Yıldırım’a bin teşekkür.

“Fal da bir yol elbet, ama geleceğini görmek isteyen herkes azıcık roman karıştırmalı. İnsanı bekleyen ihtimallerin işaretlendiği kutsal kitaplardır onlar.”

“DOKUNMADAN” ROMAN İNCELEMESİ

ESRA BİTMEZ

20

Yaşamımızda öyle kırılma anları, aydınlığımızı beş kala tünelimizin koyulduğu anlar olur ki o anlarda bir kurtuluş ümidi içinde çaresiz bir yakarıyla, “Allah’ım ben nerede yanlış yaptım?” sorusuna gireriz. Başımıza gelenleri almış olabileceğimiz bir “ah”ta, bir günahı aramaya başlarız. Filmimiz başa sarsa o anı düzeltebilsek her şey düzelebilecekmiş gibi gelir lakin ne zamanı ne eylemlerimizi ne sözlerimizi geri alabiliriz. Hem kim bilir kurtuluş belki de yaptıklarımızdan çok yapmadıklarımızda, yapamadıklarımızda saklıdır.

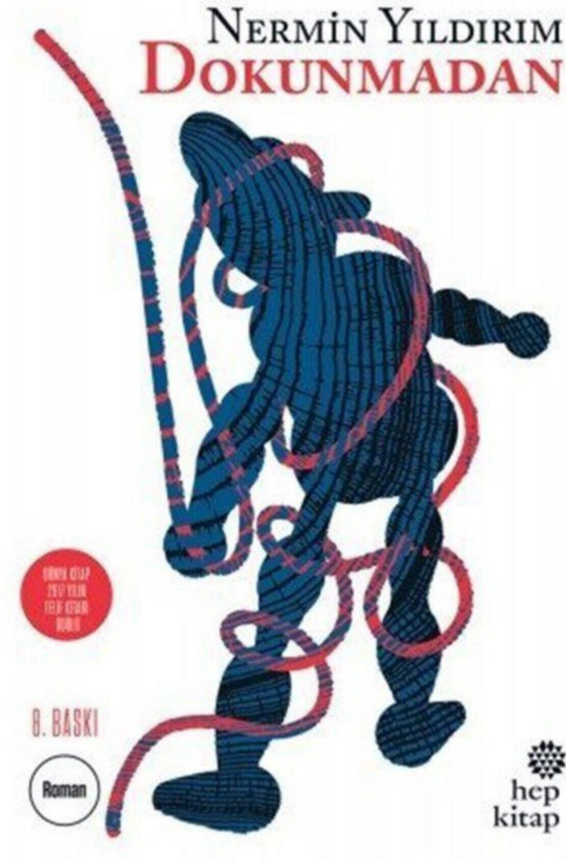
Nermin Yıldırım’ın *Dokunmadan* romanı, dokunduğumuzdan ziyade dokunmadıklarımızla bize çıkış kapısını işaret ediyor. Vaktinde verilmeyen bir tepkinin, ürkekçe yaşanmış bir yaşamın, geç kalınmış veya gösterilmemiş sevginin dokularımızda bıraktığı hasarı ilmek ilmek onarışını işliyor.

Roman karakterimiz Adalet, hayatıyla ilgili sarsıcı bir haber öğrenir. Başına gelen bu talihsizliği ilk günahına bağlayan Adalet, onu bulup düzeltirse her şeyin düzeleceğine inanır. Böylece çocukluğunun hasarı günlerinde kalan ilk günahının peşine düşer. Bu yolculuğun başlangıcından beri Adalet’e yaren olan sıradışı bir de arkadaşı vardır. Bu arkadaşı ve ikilinin ilişkisini roman ilerledikçe yazarın mizahi dilinden öğreniriz. Roman boyunca Adalet’in bir tür alışkanlığı olan üçüncü sayfa haberlerini kesip defterinde biriktirmesi bize onun da aslında sıradışı yanlarını işaret eder. Bu haberler ve bunlara getirilen esprili yorumlar ise biz okurları sıklıkla gülümsetir.

Eserde aynı zamanda sorunlarımızın asıl dinamiklerine yolculuk yaparak “baba” mefhumunun içimizdeki doluluk ve boşluk sorgusuna da gireriz. “Baba, beni neden sevmedin?” sorusuyla hesap defterlerini kapatmaya çalışırız.

Yolculuk ilerledikçe ruhu ve zihni özgürleşen Adalet’e gelen cesaret ve güvenle sesinin yükselmesini, “ben de varım,” demesini, başkalarının yaşamlarına dokunarak kendi mevcudiyetini hissetmesini üstümüze gelen bir iç rahatlama ile duyumsarız. Peki; bu cesaret, kendini çözme hali kendiliğinden mi gelmiştir dersiniz? Hayır. Adalet’i bu yolculukta bir de adım adım takip eden başlangıçta bilmediği için adını koyamadığı o ruhlara şifa “aşk” da diğer koluna girmiştir.

Zihne işleklik veren kurgusuyla bizleri bir kez de kitabın sonunda şaşırtan yazarımız bir kadının varoluş yolculuğunu tatlı dilli ve yanakta kalıcı tebessüm garantili, bir solukta okuyacağımız bir eserle ortaya koymuş. İçinde sürprizler barındıran bu güzel eser, Hep Kitap yayınevinden çıkmıştır. Herkese keyifli okumalar.

“Çünkü bazı sızılar bir defa başladı mı artık geçmiyor, bazı yaralar hiç kapanmıyor. Bazı eller bazı saçları okşamayınca...”

“MİSAFİR”

ROMAN İNCELEMESİ

GÜLHAN UYGUN ÖZCAN

22

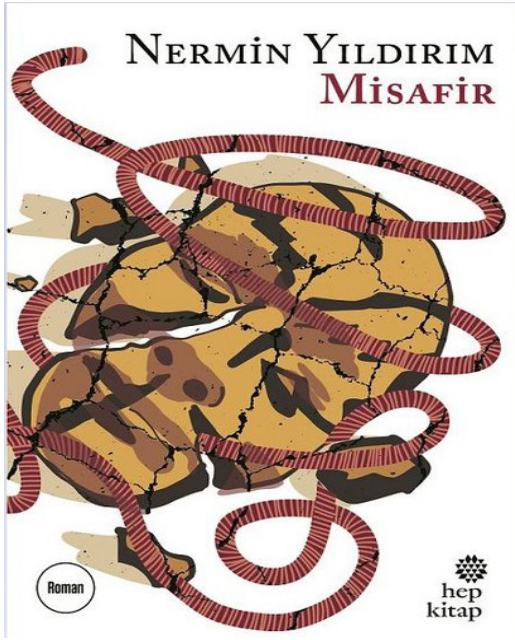
Bugün sizlere Nermin Yıldırım'ın altıncı kitabı *Misafir*'den bahsedeceğim. Okurken düşündüren, yer yer eğlendiren bir kitap oldu. Yazıma başlamadan önce, Nermin Yıldırım ile tanışma serüvenimden bahsetmek istiyorum. Nermin Yıldırım'ın kalemiyle tanışmam yazdığı öyküler sayesinde oldu. Kafa dergisinde yayımlanan öykülerini severek takip ediyordum. Anlatım tarzındaki yakınlık, canlı betimlemeleri ile kalemine alışmam hiç zor olmadı. Daha sonra kitabevinde kitaplarına denk geldim. Ufak bir inceleme sonrası hemen alıp okumaya başladım.

Okurken kendimi sadece kurgunun akışına bırakmıyorum. Okurken cümleleri inceliyor, kurulan cümleler içinde işaretlenecek birçok satır arıyorum. Satır çizerek okumayı seviyorsanız şanslısınız, çünkü Nermin Yıldırım bu konuda oldukça bonkör davranmış. Neredeyse her bir cümlenin ruhu var. Bazı yazarlar yazım tarzıyla imzasını atar, Nermin Yıldırım da farklı betimlemeleri ve cümle kuruş şekliyle bence bunu başarmış.

Misafir, Nermin Yıldırım'ın okuduğum diğer kitapları içerisinde beni en çok etkileyen kitaplardan biriydi. Aynı zamanda *Misafir* romanı, Berlin Film Festivali'nin edebi eserlerini sinemaya taşıma amacıyla oluşturulan *Books at Berlinale* kategorisinde seçilen on iki eserden biri olmuştu. Yani okurların yanı sıra sinema dünyasının da beğenisine layık görülmüştü. Ben de okurken film gibi kitap demiş ve çok kısa süre içerisinde bitirmiştim. Hoş bir deneyim olduğunu düşünmüştüm.

Tanışma hikâyemiz bittiğine göre gelelim beni çok etkileyen kitabın konusuna. Bir akıl hastanesi var ama adı ev. Çeşit çeşit hastalar var ama adları hasta değil, misafir. Başhekime baba, hemşirelere ise abla deniyor. Bu garip ve merak uyandıran akıl hastanesi katı kurallarla yönetiliyor. İşin gözüken felsefesi epey masum. Hastalar kendini rahat hissetsin diye başlatılmış bir uygulama. İsimler ve felsefesi sıcak dursa bile gerçeği hiç öyle değil. Hastalar misafir gibi hoş tutulmuyor, korkunç muamelelere maruz kalabiliyorlar.

Kitabın ana karakteri Esin, evin misafirlerinden. Diğer önemli karakter ise Rikkat. Rikkat ise evin ablası. Bu iki kadın üzerinden şekilleniyor hikaye. Eser birinci ağızdan yazılmış. Her karakter kendi hikayesini anlatıyor. Ben arada anlatıcının olmadığı hikayeleri daha çabuk sahipleniyorum. Karakterleri daha çok özümseyip bağ kuruyorum. Bana dertleşiyormuş hissiyatını veriyor. O hikayenin içinde var olmak ve o insanları anlamak bence büyülü bir şey. Esin ve Rikkat'ın hikayesinde

de bu duyguyu çok iyi hissettim.

Esin gencecik bir kadın. Ev içerisinde umutsuzlukla debelenen, kendine yer arayan, her şeye rağmen mutlu olmaya çalışan ve kendiyle hesaplaşan bir kadın. Bu hesaplaşmada oldukça eksik parçalar var. Neden bu evde yaşadığını, neden hasta olduğunu bilmiyor. Her şey büyük bir bilinmezlik etrafında dönüyor. Esin bu bilinmezliği ince ince anlatıyor. Neden unutuyor, burası bir muamma işte. Bunu atlatmak için yaptığı işler ise takdire şayan. Yakın gördüğü arkadaşı, bazı misafirlerin gizemli davranışları, merak ettiği hastane yani ev ile ilgili konular var. Esin'in umutlarının yanı sıra korkuları ve korkunç deneyimleri var. Mesela Mavi Oda hep çekindiği, şiddetle ve acıyla hatırladığı yer. Her şeye rağmen böyle bir ortamda bile başka bir kalbe yeşeren duyguları var. Bir yandan sevinirken aynı zamanda çok üzüldüm Esin'e.

Rikkat ise evin ablası. Hastalara, özellikle Esin'e pek acıyor. O da geçmişle hesaplaşan ve yaşı ilerlemiş bir kadın. Annesinin ve ailesinin hatıraları ile yaşıyor. Biraz ürkütücü ve çokça merak uyandırıcı bir hikayesi var. Ben Rikkat'in hikayesini okurken arada kalmış, hep bu yüzden bir şeye geç kalmış bir kadını okudum. Bazen alınan kararlarda

tarafsız olmak büyük kaybettirir. Rikkat'in yaşamı işte böyle bir kayıp. Onun hikayesi ise ölmüş annesinin geri gelişle başlıyor. Bir gün ve ansızın bir geliş. Normalde delilerin, yani misafirlerin görmesi gereken bir tabloyu görüyor Rikkat. Ölmüş annesini anlamaya çalışıyor. Onun sayesinde başlıyor hesaplaşmalar.

Bu iki dramatik hikâyeye eklenen aşklar var. Biri geçmişe gömülmüş, diğeri ise geleceğe yönelmiş ve umutla var olmayı bekliyor. Bir de asi olanlar var, sisteme ayak diretenler ve yanlış ısrarla düzeltmek için çabalayanlar. Onları da zorlu bir yolculuk bekliyor.

Ben distopya okumayı çok severim. Eserin içinde böyle bulduğum bir taraf var. Bu evin gizemlerinden birisi işte o kısım. Merak uyandırıcı, endişe verici. Nermin Yıldırım bu temayı çok güzel işlemiş. Okurken epey keyif aldım ve bu gizemliliği çok sevdim.

Kitabın arka kapağında aşağıdaki yazı yazıyor. Birçok kitabını inceledim ama bu cümle sayesinde bu kitabı almaya karar verdim. Kitabın asıl hedef kitlesini tanımlayan bir cümle kurulmuş.

Misafir, normalini yitirmiş, çokça incinmiş, bolca incitmiş bir dünyada, kırılmış hayallerin, ertelenmiş sevgilerin, hakkıyla yaşana-

mamış ömürlerin ortasında, kendine sığınacak yer arayanların romanı.

Siz de dahilseniz bu duygulardan birine, bu kitabı okumanızı tavsiye ederim. Son olarak, size güzel alıntılar vererek yazımı sonlandırmak istiyorum.

"İnsan tek başına delirmiyor, Bu yolda ona yardım edecek birileri mutlaka çıkıyor."

"İnsan en çok sevdiklerinden korkar, onları yitirmekten."

"Tekmelenmeye aldırmayan kimi sokak köpeklerinin, sevmekten nasıl kaçtıklarını düşündüm. Alışmamak için kaçıyor köpecikler. Sevmeyi sevmediklerin değil yani, sonsuza dek sevmeyeceklerini bildiklerinden. Tokluğa alışanın açlıkta daha çabuk hastalanması gibi bir şey sonuçta, sevmeye alışanın sevgisiz kalınca daha feci hırpalanması."

"Birini ille de bizzat nefesini keserek öldürmez insan. Birbirimizi öldürmenin onlarca yolu var. Bazen konuştuğuyla, bazen sustuğuyla öldürür. Bazen gidişle, bazen yanında kalmayışıyla."

RUHUMUZDAKİ “EV”: “EV” ROMAN İNCELEMESİ

CANAN MURTEZA

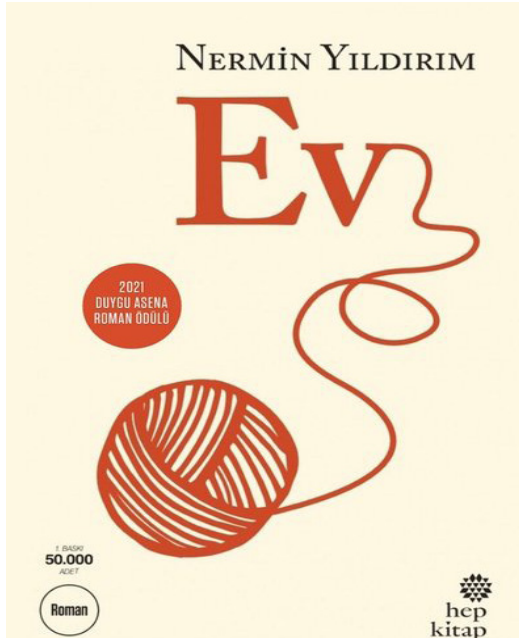
24

Bütün şehirlerden daha yalnız olduğumu anımsadığımda zamana bir yolculuk çiziyorum ama; asıl yaşam o yolculuktaki arayışında başlıyor. Evler, dışarıdan mutlu fakat içeriye girildiğinde yalnızlığın sana sarılınca; bırakılmışlığını, sıkışmışlığını, aidiyetinden koparıldığını hatta unutulmuşluğunu da unuttuğunu hatırlatıyor. Bir balkonda umut yeşertemediğim zaman, merdiven altına gizlenmiş çocukluğumun elinden tutuyorum. Ruhunu adresiz insanlar gibi büyük bir bavula itaat ettiğim günlerde, sokaklar daha başıboş oluyor. Kalmak istediğim yerlere gitmekten yorulmuyorum hiç. Bavulumu çekiştirmiyorum, gideceği yerleri, tanışacağımız insanları, ve varmayı hayal ettiğimiz evi biliyor ve orada kimi bulacağımızı da. Böyle terk edilmiş bir Cumartesi sabahı, Nermin Yıldırım'ın *Ev* romanını elime aldım. Yazar, 2021 yılı “Duygu Asena Roman Ödülü”nü kazanmış kitabının kapağındaki yumağı, kitabın derdiyle evimin içine yuvarlamıştı. Gölge bir okur olarak, yumağı elime alıp sokağın başında beni bekleyen Seher'in hikâyesine tutunmak için evden çıktım.

Roman kırklı yaşlarına yakın ana karakter Seher'in, bir sırt çantasıyla, Hristiyanlıkta Hac yolu olarak görülen Portekiz'in Porto şehrinden Santiago'ya bir yolculuğa çıkmasını konu alıyor. Ana ekseninde bu iskelete tutunacak iç içe örülmüş olaylar yazarın usta kalemle sayfalarca çözülecektir. Seher'in çocukluğuyla yüzleşecek, hesaplaşacak, bu yolculuk esnasında yaşayacağı maceralar, tanışacağı yabancılar karşısında, sancılı ve sarsıntılı yaşamının ardında duran bu kadının varoluş öyküsüne eşlik edeceğiz. Yolculuğun bize ayna gibi yansımalarının altında yazarın gerçek yaşamında da böyle bir yolculuğa çıkmasının nedeni yatar. Bir röportajında, “iki sene önce ben de yanımda bir arkadaşım, sırtımda bir çantayla hiçbir vasıtaya binmeden Portekiz'den İspanya'ya dek günlerce yürüdüm,” demiştir.

“Ben çıkıp bi yürüyeyim,” diyen akortsuz tipler vardır ya, işte onlardan biriyim. Fakat flanözliğe hevesli bir şehir zibidisi ne kadar ileri gidebilirse ancak o kadar gidebilirim.”

Ana karakterimiz Seher, annesi tarafından terk edilmiş, dedesinin ölümüyle beraber bir ev gerçeğinden koparılmış, babasının yanına gitmemek için başka başka akrabalarının evinde yaşamış bir çocukluğun esiri. Bu yüzden kendi benliğini bulamamış bir bireyin hiçbir eve ait olamayışının

arayışında bu yolculuk hem bir kaçış hem de bir buluştur.

“Çocuklar bulunmak için saklanırlar yakalanmak için kaçarlar.”

Yıldırım, konu olarak insanı ele almayı seviyor. İnsanın bir diğer insana dokunuşunu, birbirine bıraktıkları izleri, bireyin yalnızlığını, bırakılmışlığını, kayboluşunu bununla beraber yalnızlık sanrılarını hatta aidiyetsizliğini de. Aidiyetsizlik duygusunu romanında o kadar iyi içselleştiriyor ki karakterle birlikte okurda da bir sarsıntı yaratıyor. Eminim herkes çocukluğundan kalmış bir yarayı Seher’in bir yarasıyla buluşturup bu yolculuktan dönmek istemiyor. Hatta onunla birlikte iyileşmeyi diliyor. Okur, roman boyunca yolculuğun sonunu merak ediyor. Seher’in yola çıkmak için gizemli bir planı var. Yolun sonunda Üniversite arkadaşı olan Kader’le buluşarak Finisterra’ya geçmek. Onun anlattığına göre, Santiago yolunun sonunda dünyanın da sonuna gelindiğine ve okyanus kıyısında var olan bir kasaba ve bir deniz fenerine rastlanılacağına inanılıyor. Kaderin hikayesini de hayal kırıklıkları ve pişmanlıklarla taşıyacak olan Seher, bu yolculuğu tamamlamakta kararlı. Bizler onun yalnızlığında sürüklensek de yazar bizi, Seher’in yanında iyi huylu, gerçek dost Ogo’yla karşılaştırıyor. Seher ve Ogo birbirine çok zıt karakterler. Ana karakterimiz, her ne kadar toplumdaki soyutlanmış olsa da, onlardan çocukluğundan bu yana göremediği sevginin ve bulamadığı aidiyetin intikamını yalnızlığıyla ve bir kaçışla almaya çalışsa da insanlardan kaçamayacağını; bu toplumun bir parçası olduğunu/olduğumuzu unutturmamaya çalışıyor. Hepimiz

kalabalığın arasındaki yalnızız. Seher’in nefreti, hırçınlığı ve kırgınlığı Ogo’ya değil. O, insanlardan gelen tüm uyarılara kendini kapatmış, ön yargılarını zırh edinmiş bir uyumsuz. Elbette bunun arkasında keşfedilmemiş yaralı bir ruh yatıyor. Ogo’yu yanında hem istiyor hem de istemiyor gibi hissediyoruz. Aslında yazar burada empati yeteneğimize sesleniyor. Kafamızdaki odalarda gizli kalmış çekmecelerdeki ön yargılarımızı çıkartıp kırıyor ve bizi kendimizden özgürleştiriyor. Cesaretimizi çağırarak insan ruhunu kendi yolculuğuna çıkartıyor. Bir fotoğrafta bile iz bırakamayacağına inancak kadar kayıp bir kadını anlamamızı sağlayarak Seher’in imdadına Ogo’yu gönderiyor. Ogo, bizim hem iyi insanların varlığına inancımızı kaybetmememizi sağlıyor hem de vazgeçmeme kavramının vücut bulmuş hali. İyi kalpli Ogo, ana karakterimizin öfkelerini yumuşatmaya çalışıyor. Seher’in derinlerine inecek olursak, küçük yaşta terk edildiği için seilmeyi bilmiyor. Fakat insanın doğasında sevmek dürtüsü de bunun ardını kovalıyor. Sevmeyi başarırsa, bununla beraber gelen bağlanma duygusu onu korkutacak. Bağlandığı her şeyin onu terk edeceğine tüm kalbiyle inanmış biri. Bu da kaybetme korkusunu doğuruyor. Korkmaktan korkma; korkmaktan korktuğu için yaşayamama korkusu. Bu yüzden Ogo’ya ve her şeye ön yargılı yaklaşmasına rağmen hala terk edilmiyorsa bir parça sevildiğini hissederek kendini rahatlatıyor. Yazar usulca Seher’in yaralarını sarıyor ve nereden eksildiye çoğaltıp sevmeyi öğrenmesine yardımcı oluyor. Üstelik yazar, olaylara arada parantez açıyor; Seher’in Ogo’yla en çok paylaştığı yemek faaliyetlerini de toplumdaki mutsuz insanların ruhlarını doyuramadığı zaman sadece bedenlerine yatırım yaparak hayattan

Roman kırklı yaşlarına yakın ana karakter Seher'in, bir sırt çantasıyla, Hristiyanlıkta Hac yolu olarak görülen Portekiz'in Porto şehrinden Santiago'ya bir yolculuğa çıkmasını konu alıyor.

26 zevk almalarına eleştiri getirmek için bu olayları tekrarlayarak gözümüze güzel bir durummuş gibi gösterip farkındalık yaratmaya çalışıyor. Santiago yolun sonu vurgusu sürekli düşümemizde bir yer ediniyor. Bu yolun gizemi, heyecanımızı canlı tutsa da Seher'in derdi arayışta, yolda olmakta. Bu yola bir son çizse de yolun sonundaki bilinmezlik, Seher'in yeniden doğuşu da olabilir. Burada insanın tüm çıkmazlarına rağmen hala iyileşmeyi dilediğini ve umudun bir ömrünün olmadığını da ispatı.

“İnsanın dönebileceği bir yerini olmamasının anlamını bilmiyordu henüz o sersem çocuk. Ya da bal gibi biliyordu da, tam da bu yüzden, orayı yitireceğini sezdiğinden dönmek istemiyordu.”

Roman boyunca bir trenin vagonlarında tek tek dolanır gibi Seher'in beden evinde ruhuna bir yolculuk yapıyoruz. Tam bu arada yazar, bizi terapist Çiğdem Hanımla tanıştırıyor. Çocukluk travmasının etkilerini terapi yardımıyla iyileştirmek isteyen Seher'in çocukluğuna yapılan bu ani geri dönüş, fiziksel ve ruhsal yolculuk beraberinde akan hikayeler, Seher'in midyenin kabuğundan yavaş yavaş bir inci gibi doğmasını ve kıyıya vurmasını sağlayan geçmiş ve gelecek arasındaki hesaplaşmasında kesiyor. Belleği ile baş başa kalan Seher, zihninde zamanla bir savaşa başlıyor. Ev olgusuyla beraber kendine yeni bir sığınak arayan Seher, başka başka akrabalarında yaşarken geçmişe dönük iç hesaplaşmalarıyla belleğinin ağında unutmak ve unutmamak arasında takılmış,

içinde kalıplaşmış bir sürü kadını ve karakteri soyunuyor. Ana karakterimiz, farklı hayat görüşü ve tarzları olan insanlar tarafından yetiştirilmiş, ortada kalmış bir çocukluğa sahip. Seher, bu terapiyle beraber geçmişine de başka bir gözle dönüp bakıyor. Akrabaları tarafından; karate, bale, folklore gönderilmiş bunların arasında neyi istediğini ve kim olduğunu bulamamış, kaybolmuş bir birey.

“Karate ile bale arasında bir yerlerde kayboldum diyebilirim.”

Yolu adımlarken zihninde canlanan geçmişi, yazar adeta bir ressam gibi resmediyor. Tek bir kişiden bir sürü hikayeye dahil oluyoruz. Kimlik politikalarına, kalemini bir bıçak gibi batıran yazar; kadını, kardeşliği, mücadeleyi, ayakta kalma çabasını, tüm bu sıkışmışlığın içine bir alev gibi düşürüyor.

Bununla kalmıyor, ardından bir yönetmen koltuğuna oturuyor. Bu kavramlar altına toplanmış; Seher, Adalet, Feribe, Süreyya... Birbirinden farklı bu kadınların benzer yaralarını siyah beyaz bir filmde bize oynatıyor. Yıldırım, aile, birey, bellek üçgeninde işlediği romanında genel bir toplum arkeolojisini gözler önüne seriyor. Monden bir eleştiriden, birey eleştirisine uzanarak bir zeytin dalı uzatıyor. Ana karakterin ağzından anlattığı hikayeye minör karakterler ekleyerek doyumsuz bir romanla baş başa bırakıyor. Yol boyunca farklı yabancıları Seher'in ailesine ustaca katıyor. Kuş gözlemci adam, Richard, Norveçli adam, Savaşın izlerini taşıyan Boşnak Vesna ve Yakup'a ayağımız bir taş

Yolu adımlarken zihninde canlanan geçmişi, yazar adeta bir ressam gibi resmediyor. Tek bir kişiden bir sürü hikayeye dahil oluyoruz. Kimlik politikalarına, kalemini bir bıçak gibi batıran yazar; kadını, kardeşliği, mücadeleyi, ayakta kalma çabasını, tüm bu sıkışmışlığın içine bir alev gibi düşürüyor.

takılır gibi takılıp kalıyoruz. Evsiz mülteciler ve ruhu evsizler. Yıldırım, geçmek bilmeyen izlerin, travmaların ve insanın yüreğine dokunuyor. Mutlulukla mutsuzluk arasında kalmış, çağdaşlık ölçüsünü tutturamayıp çürümeye mahkum topluma işaret ediyor.

“Anlatmak için değil, anlamak için yazıyorum,” diyen usta yazar, güçlü betimlemeler, çarpıcı metaforlarla işlediği romanında akıcı ve biraz da ironik bir dille acıyı yıkıyor diyebiliriz. Sahi tragedyada komedyadan doğmamış mıydı?

Duygu dolu kelimeleri cümlelere giydirerek hiç bitmesini istemediğimiz yolculuk boyunca, “Seher evini bulacak mı?”, “Seher’in evi neresi?” sorularını sordurturken bizi kendimizle de yalnızlaştırıyor. Herkes evden kendine ayrı bir anlam çıkartıyor. Kimine göre güvenli bir bina, kimine göre sıcak bir çift kol, kimine göre özgürleştiği yer... Kitap bittiğinde biz de kendimize soruyoruz: Bizim evimiz neresi? Bizim evimiz kim? Ya da huzur ve mutluluğu nerede bulacağız? gibi bir sürü iz düşümlerle boğuluyoruz. Her okur, kendine farklı bir ev ediniyor ve yine en çok kendine sığamıyor. Bu yolculuğun sonunda da tıpkı Seher gibi arayışımızı tamamlıyor ve o kaçtığımız yabancıyı, ruhumuzdaki evi buluyoruz: Kendimizi!

Hepimiz, unutmak ve unutmamak arasındaki o hayal, gitmek ve kalmak arasındaki o duvar, hatta olmak ya da olmamak arasındaki o kelimeyiz.

Kitabın arka kapağında ise şöyle yazıyor: “...hayata tutunmak için inanmaya mecbur kaldığımız bütün yalanlar günü gelince açığa çıkıyor.

Ve sonra biz ölmüyoruz. Daha kötü bir şey oluyor. Öğrendiklerimizle yaşamaya devam ediyoruz.”

Ben de Seher’i çocukluğuyla taş sektirirken okyanusa, özgür rüzgara gülümseyerek bırakıyorum. Bavulum ve ben, yolculuğumuza bu kiptan daha bir sürü soruyu yüklenerek daha umutlu devam ediyoruz.

Ve tekrarlıyorum tıpkı romanın sonundaki gibi “Sabah ne güzel kelime.”

Kaynakça: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/nermin-yildirim-hepimize-sicak-bir-ev-lazim-1789334>

**edebiyata küçük dahi olsa bir
katkımız oluyorsa ne mutlu bize.
burada herkese mahal var!**

mahaledebiyat